

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Марин Дончев Добрев
Факултет по изобразително изкуство при ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий”
относно
дисертация на тема

Експресивност и експресионизъм.

**Анализ на причинно-следствените връзки в експресивния
художествен език в традицията на европейската живопис и
обособяването му в художествен стил от началото и втората
половина на XX век**

на докторант **Константин Петков Костов**
дисертация за присъждане на
образователната и научна степен „доктор”

Национална художествена академия
Научен ръководител – Чл. кор. проф. Андрей Даниел

Дисертационният труд на Константин Костов е представен в две части: научна разработка от 187 страници текст и приложение от 88 страници. Към него е представен автореферат от 38 страници.

Композицията на научното изследване е съставена от увод, изложение в четири глави и заключение.

В **Увод** дисертантът маркира основните цели на изследването си, изяснявайки предисторията, условията, причините и спецификата на зараждането, развитието и утвърждаването на експресионизма, както и превъпласанията на неговата изразност десетилетия по-късно.

Първа глава – **Методология и понятия** е посветена на преглед и коментари относно същността на художествения стил /дефиниция, принципи на художественото конструиране, стилът и индивида/, на темата за художника като посредник между действителността и зрителя /художник и зрител, зрителят като интерпретатор, деформация и хиперболизация/, на хронологичен и паралелен преглед в историята на изкуството. Този своеобразен обзор, очевидно представляващ интерес за автора, натезжава по отношение на същинското изследване и последния раздел „Това е експресионизъмът!”, с който се подготвя навлизането в следващата глава. В тази част от научната разработка Константин Костов дава израз на уменията си на проучвател и анализатор.

Във втора глава **Експресивното в живописата. Исторически подход към понятието експресивност** Константин Костов търси развитието на проблема за експресивното през предходните епохи, проекциите му във времето и

формите на утвърждаване като същинско художествено явление в края на 19 век и първите десетилетия на 20 век. За начало на своите паралели авторът започва разсъжденията си с темата за „Ел Греко и модернизма“, илюстрирана от двете изложби, посветени на тази идея, в Дюселдорф /2012/ и в Мадрид /, продължава с новите възгледи за живописца на Пол Сезан, Жорж Сьора, Пол Гоген и Ван Гог, чието влияние по-късно ще бъде в основата на първите художествени явления на модерното изкуство. На тези проекции Константин Костов посвещава последната част от тази глава на изследването си – „Редукции в изкуството на набизма, фовизма и кубизма. Субективна и обективна деформация“. В този раздел докторантът разкрива възможностите си на изследовател, който удачно съчетава натрупаните познания с комплексност на съпоставки и лични изводи.

Трета глава - Експресионизъм. Утвърждаване на експресионистичната теза от началото на XX век. логично започва с исторически и социално-политически обзор на Западна и Централна Европа през първите две десетилетия на 20 век. Следва анализ на естетиката на експресионизма и темата за отчуждението, за един вик на обреченост, изтръгнат още от Едвард Мунк през 1893г. и нарастващ във времето на „изгубените илюзии“. В „Утвърждаване на експресионистичната теза“ Константин Костов проследява процесите около възникването, характеристиката и утвърждаването на двете основополагащи експресионизма групи – тази на „Мост“ /1905-1913/ в Дрезден и „Синият конник“ / в Мюнхен/, представени чрез изкуството на най-ярките им творци. Следва развитието на темата през следващото десетилетие – „Новата предметност“ и новите представители. „Криза и край на експресионизма. Как се стигна до всичко това...?“. С този въпрос на Ф. Ворингер от 1921г. Константин Костов навлиза в последната част на тази трета глава, посветена на драмата около формалния край на експресионизма. В този основен раздел от научното изследване Константин Костов разкрива както сериозно осъзнатия си избор на темата за дисертационен труд, така и възможностите си да проникне в множество от измеренията на едно от основните художествени явления на 20 век и представи своя възглед за неговата същност.

Четвърта глава Последствията от експресионистичната теза в изкуството от 80-те години на XX век. В този раздел авторът прави опит, с предварителното уточнение за условност, да коментира проявления на експресионистичната образност като постмодернистично явление в края на 70-те и 80-те години. Тук той поставя въпроси за формалните художествени прилики и разлики, инспирации и подновени експресионистични тези между неоекспресионизъм и експресионизъм, използвайки свои образни съвнения, разсъждения на редица съвременни теоретици и критици, както и кратки анализи на идейно-пластичните пристрастия на някои от художниците, характеризирайки явлението през този период.

В **Заклучение** Константин Костов прави кратък преглед и обобщение на научното си изследване, подчертавайки основните му измерения.

